

sára, komoly veszedelem idején pedig helyt állhasson bármely ellenséggel szemközt.

Nagy hatással szolt a reformok sürgös voltáról és sujtó kritikát gyakorolt a közjogi ellenzék eddigi politikájára, mely miatt a hadsereg szükségleteiről tíz éven át gondoskodás nem történhetett. A tuloldalon észrevehető volt a megdöbbenés, mikor Tisza gróf szemére vetette, hogy e mulasztások a hadsereg harcképességének mekkora kárt okoztak: a modern fegyverekben elmaradtunk, a csapatok hiányát a gyalogságból, ennek fogyatékát a póttartalékkal fedeztük, s az utolsó mozgósításkor két hadtest hadi létszámát más hadtesek dezorganizálása árán tudtuk csak kiállítani, különben kiképzetlen póttartalékosoktól szaturált csapatokkal kellett volna a képzett s begyakorolt ellenség elé vonulunk.

Végül polemikus élt adott szavainak, hatalmas debatteri erővel mérte fegyverét az ellenzék eddig hallott vezérszónokainak összes érveire, hogy összezuzza mindazt, amit a vivmánpolitika s a junktim mellett felhozattak. De csupán ad rem szolt ily le-sujtó energiával; ellenfelei irányában ad personam feltünőleg kiméletes, előzékeny, gyengéik iránt figyelmet tanusító, sőt mentségeket kereső volt. Felhőket oszlatni s nem viharokat előidézni akart. Utolsó mondatai, melyek, azt hangoztatták, hogy a nemzeti politikát leghivebben az szolgálja, ki véderő szükséges reformjához az ország sorsának további kockára tétele nélkül megadja a kellő eszközöket, mert minden késedelem Magyarország érdekeit kockáztatja, — szükségkép országos visszhangot fognak kelteni.

Vízszükség a városokban.

(Saját tudósítónktól.) A hosszantartó szárazság és rekkentő hőség új bajt zuditott a városokra: a **vízszükséglet**. Nemcsak azokból a városokból, hol a városi jelleg legelemibb kvalifikációja: a magas nyomásra berendezett központi vízvezeték hiányzik, hanem azokból a városokból is, hol van már vízvezeték, vesszük a hirt, hogy a **nagy szárazság vízhiányt idézett elő** és a hatóság kénytelen a városok lakosságát a vízzel való takarékoskodásra kényszeríteni.

A napról-napra fenyegető koleraveszély időpontjában a városokban bekövetkezett vízszükség igen komoly dolog, s kell, hogy gondolkodóba ejtse az ország legtöbb adminisztrációs jogait és hatalmát gyakorló szerveket is. Sajnos, hazánkban még ma is nagyon sok olyan város van, hol a lakosság a vizet a városi szenny által megfertőzött kutakból kapja és köztudomásu, hogy az egészségtelen ivóvíz a járványok legjobb tenyésztője és egészség aláásója. Ilyen városokban az utcák tisztításáról, öntözéséről, csatornázásáról, tüzveszély ellen való védekezéséről szó sem lehet s parkok, közterek létesítése, ragályos és fertőző betegségek leküzdése, a lakosság közegészségügyi védelme szintén lehetetlenség.

A külföld fejlett városai, mint tudjuk, már ott tartanak, hogy **ingyenes közfürdőket állítanak fel** s teljes tudatában annak, hogy a közegészségügyileg megkövetelt tisztaság első sorban kellő minőségű és mennyiségű vízhasználatall érhető el, — igyekeznek fokozni a lakosság vízfogyasztását. Mi pedig, ime, ott tartunk, hogy vidéki városainkban a lakosságot vízszükségleti mérséklésre kell kényszeríteni. Modern hygiéne szükségességéről irunk és beszélünk s észre sem vesszük, hogy a hygiéne tisztaság nélkül el sem képzelhető, a tisztasághoz pedig egész-

séges, meg nem fertőzött víz szükséges. Közismert dolog, hogy vidéki városaink csak a legutóbbi időben kerültek abba a helyzetbe, hogy a városokban lakó nagy tömegekkel szemben nagy nehézségekkel küzködve, teljesíthetik szociális közegészségi és általános jóléti köteleességeiket. A köteleességek legeléseje, hogy a városok lakossága számára bőségesen álljon rendelkezésre ivóvíz. Csak nemrégiben történt, hogy a földmívelésügyi minisztérium rendeletben tudatta, hogy jövőben csakis egészséges ivóvízhez hozzájutásra államsegélyt kapott és 10,000-nél kevesebb lakossal bíró községek vízvezeteki terveit készíti el a földmívelésügyi minisztérium, a többiek pedig teljesen a magánvállalkozáshoz utalja. Jellemző különben arra, hogy ezt a fontos kérdést még nem ismerték föl úgy, ahogy kellene s nem is foglalkoznak vele, hogy az állam 1250 milliós költségvetésében csak 100,000 korona jutott és van felvéve szegény községek jó ivóvízzel ellátására. Ez rendkívül kevés! Szó sincs róla, igaz, a városi élet lassu ébredése is hozzájárult ahhoz, hogy még ma sincsen nagyon sok városnak vízműve. Azonban ezeken a helyeken szükséges, hogy az államhatalom jöjjön segítségül és támogatással, tanácsal, nógatással, s minden egyéb a város autonómiáját nem sértő módon működjk közre, hogy a városok mindenekelőtt egészséges ivóvizet biztosítsanak az igazi nemzet fentartó elemnek: a magasabb kulturájú városi lakosságnak.

A városokban uralkodó jelenlegi vízszükség pedig intő tanulság lehet a városoknak, hogy mielőbb igyekezzenek **központi vízműveiket megépíteni**. A vízmű felépítésénél használják fel a városok azt a tanulságot is, melyeket a vízművel már bíró városoknál szerezhetnek, melyek közül néhány szintén vízszükség előtt áll. A vízmű úgy építendő, hogy jó és rossz időben, télen és nyáron fejnként és naponként legalább száz liter vizet szolgáltatson. Ha egy forrás nem szolgáltatja a lakosságnak ezt a mennyiséget, több kút furandó. Egyik-másik fejlődő városunk második vízvezeték megépítését vette már tervbe, s valóban a városok jövő fejlődési lehetőségei szempontjából is nem ismerünk fontosabb, sürgősebb és elodázhatatlannabb feladatot, mint a városok vízműveinek megépítését.

Ez az intelem első sorban vonatkozik Szegedre, de vonatkozik a Délvidék legtöbb városára is. Sajnos a legtöbbre, mert mindenütt egvforma, vízhiányos állapot kísért.

Tüntetés Asquith ellen. Londonból jelentik: Az alsóház tegnapi ülésén Noel Buxton azt kérdezte, vajjon a cettinjei angol követ hozzá fog-e járulni a gyűtések kiosztásához, ha Angliából az albán menekültek segélyezésére pénzt fognak küldeni? Mac Kinnon-Wood államtitkár azt válaszolta, hogy a brit kormány mindent meg fog tenni, hogy Montenegrótól könnyítéseket eszközöljön ki magánosok, vagy független szervezetek részére, akik segélyösszegeket gyűjteni és azokat az albán menekülők és a nem harcoló idemenekültek közt szétosztani akarják. Grey külügyi államtitkár javasolta ezután a vita elhalasztását, kijelentvén, hogy ha a miniszterelnök beszédét nem hallgatják meg, úgy egyetlen más miniszter sem fogja megkísérlni, hogy a maga helyét betöltse. (Élénk helyeslés a kormánypárton.) Frederic Smith (konzervatív) a vita folytatására tett kísérletet, de a kormánypártiak szüntelen lármával megakadályozták benne. A speaker erre felemelkedett és kijelentette, hogy az ülést most megszakítja és folytatását szerdára tűzi ki. A legnagyobb izgatottság között hagyták el a képviselők a házat. A miniszterelnök felé „Gyáva! Aruló!” és egyéb ilyen kiáltások hangzottak, amelyekre a kormánypárt hasonló kiáltásokkal válaszolt. Londonból jelentik: Az alsóházban ma délután Asquith miniszterelnök ellen való tüntetést, amelyet köztudomás szerint mintegy 30—40 engesztelhetlen unionista készített elő, a pártok egyöntetűen elítélik. Az unionisták Asquith miniszterelnöknek átnyújtandó nyilatkozatot

irtak alá, amely sajnálatát fejezi ki a miniszterelnök ellen elkövetett személyeskedő udvariatságra miatt.

Amerika és a japánok. San-Franciscóban a kivándorlási bizottság visszautasított huszonnégy jómódu japánt s nem engedte meg, hogy a városban letelepedjenek. A tokiói kormány e miatt Washingtonban erőlyesen felszólt.

Városi gyerekek mentése a tanyán.

— A szegedi szünidei gyermektelep. —

(Saját tudósítónktól.) A Szegedi Jótékony-sági Egyesület az utolsó időben nagy és eredményes tevékenységet fejt ki. Keveset hallani erről az egyesületről, mert a vezetők nem szeretik a reklámot, akik azonban látják azokat az eredményeket, amelyeket az egyesület működésével elér, azok meggyőződnek arról, hogy Szeged társadalmi és humanus mozgalmából a Szegedi Jótékony-sági Egyesület kiveszi a részét.

A télen az egyesület, amelynek Somogyi Szilveszter dr. Szeged kitünő főkapitánya áll az élén, ingyen kenyérrel látta el azokat, akiknek kenyérre szükségük volt. Három hónapra keresztül naponként 4—500 kilogramm kenyeret osztottak ki a szegény emberek között és nagyon sokan az egyesület jóvoltából jutottak csak a mindennapi kenyérhez.

Nyáron is tart fenn az egyesület humanus intézményt: a szegedi szünidei gyermektelepet. A gyermektelepet Forbáth Leó dr. a kiváló szegedi orvos szervezte, az ő érdeme, hogy künn a tanyákon sok szegedi fiu megleány kap erőre és lesz egészséges. A múlt évben tízenegy gyerek volt a telepen, ma már harminchárom fiu és leány tölti el vakációját a tanyákon.

Szatymazon, Jánosszálláson, Felsőközpon-ton és Felsőgajgyonján vannak a telepek. Tízgyereknél több nincs egy helyen. A gyermektelep lakóinak fele fiu, fele leány. Az iskolában laknak és a tanítónál nyernek ellátást.

Ebben az esztendőben már saját fölszerelése van a telepnek. Ötven vaságy, megfelelő fehérnemű, szalmazsák, mosdótál és a szükséges fölszerelés áll az egyesület rendelkezésére, amely jövőre már ötven gyermeket tud elhelyezni a telepeken. A fölszerelésért, a berendezésért Forbáth Leó dr-t illeti az elismerés. A nemesszivű, humanus filantrop fáradtságot nem kimélve agított, gyűjtött, amíg a telepet megteremtette. Julius másodikán mentek ki a gyermekek a tanyára és egy teljes hónapot töltenek el ott.

Azok, akik az egyesület jótékony-ságát élvezik, valamennyien elemi iskolába járnak. Van közöttük több árvaházi növendék is. Forbáth Leó választotta ki Péter és Pál napján a jelentkezők közül őket. Csakis teljesen vagyontalanokat vettek föl, akik fertőző betegségben nem szenvednek, de akik **vér-szegénység vagy a fejlődésben való visszamaradottság miatt rá vannak szorulv az üdülésre**.

Kitünő dolguk van a gyerekeknek a tanyán. Napjában ötször étkeznek. Mindegyik egy liter tejet kap, az ebéd levesből, husból, főzelékből és tésztából kerül. Vasárnap sültet kapnak a nyaralók, azonban rendszeren mindennap csirke, liba vagy kaesa kerül az asztalukra, mert künn a tanyán az apró jószágból több van.

A tanítóval együtt vannak egész nap. Reggeltől késő estig valamennyien künn játszanak a szabadban és a jó életmód s a sok levegő, a rendes táplálkozás nagyszerű eredményeket produkál. Van például egy fiu a felsőtanyai telepen, aki tavaly Cirkvenicában volt. Ott nem javult az állapota. A felsőtanyai egy hónapi üdülés teljesen rendbe hozta a fiu szervezetét.

A telepen levők mindennap fürödnek. A szatymazi fürdő igazgatósága ingyen fürdőt bocsátott rendelkezésükre. A tanyai orvosok ingyen vállalták el az esetleg megbetegedők gyógykezelését, erre azonban eddig nem volt szükség. Nagy, világos, tágas teremben laknak, ahol — nem mint más szün-